

Platform
Drentse
Musea

Terugblik Drents Museumcongres 2023 18 september te Hoogeveen

“Bij de workshops heb ik interessante nieuwe kennis opgedaan. Maar een ander belang van het museumcongres is de mogelijkheid tot netwerken vooraf, tijdens en na afloop van het congres. Dat heeft mij ook een aantal nieuwe inzichten en kennis opgeleverd.”

Deelnemer klein museum

Geïnspireerd kijken wij terug op het 11^e Drentse Museumcongres op 18 september j.l. Dit jaar kwamen we samen in Theater De Tamboer te Hoogeveen, waar 57 deelnemers (medewerkers van musea, beleidsmedewerkers, zzpers, sprekers en workshopgevers, medewerkers en het bestuur van Platform Drentse Musea) zich verdiepten in het thema ‘Museumeducatie’. Een mooie dag met voor de meeste deelnemers nieuwe kennis en inzichten en de mogelijkheid om elkaar live bij te praten over de ontwikkelingen bij de Drentse Musea.

Plenaire sessie

We trapt de dag gezamenlijk af in de Passagezaal met de plenaire sessie. Ingeborg Bennink, museumcoördinator van het Platform Drentse Musea, opende de dag. Ze gaf vanuit het adviespunt Fondsenwerving en Cultureel Ondernemerschap een korte introductie op de regelingen ‘Cultuur met Kwaliteit’ met Compenta als penvoerder, en ‘Samen Cultuurmaken’ van het Fonds Cultuur Participatie; voorbeelden van financieringsmogelijkheden voor het

(door)ontwikkelen van museum- en erfgoededucatie. Voorzitter van het Platform Jan Seton sprak een welkomstwoord uit waarna dagvoorzitter Patrick Trentelman zichzelf voorstelde. Deze dagvoorzitter is oud leerkracht, mede-ontwikkelaar van een (museum)educatie-app en gefascineerd door alle ontwikkelingen rond kunstmatige intelligentie. Hij liet ons kennismaken met de Seppio-app, kunstmatige intelligentie, de mogelijke toepassingen voor

musea en de snelheid waarmee alle ontwikkelingen gaan. Geïnspireerd en toch ook wel overdonderd door de mogelijkheden verlieten de deelnemers vervolgens de zaal om deel te nemen aan de eerste workshopronde.

Trentelman: *“De vraag is niet óf we het gaan gebruiken, maar hoe, op welke wijze het nu al toe te passen is in ons museale dagelijks leven. Denk hierbij aan een chatbot (‘Virtuele Egbert’) als digitale gastheer/-vrouw op een website of collectiebeheersysteem. 2023 zal het kanteljaar zijn waar Kunstmatige Intelligentie in elke sector een rol gaat spelen.”*

Workshop rondes

Gedurende de dag konden de deelnemers twee workshops kiezen om aan deel te nemen. De keuze was zeer divers en gerelateerd aan het onderwerp Museumeducatie.

A. Burgerschap, Empathie en Educatie

Tijdens de workshop Burgerschap, Empathie en Educatie gegeven door Anja Sinnige werden de deelnemers aan het werk gezet. Verdeeld over drie tafels ging men in groepen aan de slag met een onderwerp dat op hun tafel lag: Standplaatsgebondenheid, multi-perspectiviteit of de samenleving. Drie onderwerpen die inzicht brengen in de verschillende manieren hoe je je kunt inleven in een ander. Een actieve workshop waar veel deelnemers met nieuwe perspectieven naar buiten kwamen.

Workshopgever Anja Sinnige: *“Een opvallend, verrassend resultaat vond ik het idee voor een lesprogramma vanuit het perspectief van een poetsdoek. Niet zomaar een poetsdoek maar de doek die de medaille van Johannes van den Bosch moet poetsen. ‘Waarom moet ik altijd hard werken, zwaar smerig werk.. en wie staat er eigenlijk op die munt?’ Prachtig idee waar vanuit de ‘niet- menselijke ander’ op een empathische manier invulling gegeven wordt aan burgerschap!”*

B. Gekleurd Grijs

De Deelnemers bespreken veel initiatieven van musea waarin gepoogd is de doelgroep ouderen bij het museum en zijn collectie te trekken. Hieruit komen gesprekken voort over de impact van deze initiatieven: hoe enorm veel dankbaarheid eruit ontstaat. Duidelijk wordt hoe belangrijk het is om jongeren (klein kinderen mét opa en oma) naar het museum te trekken. Dat niet alle initiatieven een succesvolle start hebben wordt ook besproken. Ook wordt het duidelijk hoe belangrijk het sociale aspect is van musea; nogsteeds een onderschat onderwerp, een blinde vlek.

C. ChatGTP in museumeducatie

In de workshop 'ChatGTP' ging Patrick Trentelman verder en dieper in op de inleiding die hij tijdens de plenaire sessie had gegeven. Een uitleg over kunstmatige intelligentie en hoe dit ons leven kan veranderen, vormden de basis van de workshop. De boodschap werd enthousiast overgebracht aan de deelnemers en aan de hand van praktijkvoorbeelden probeerde Trentelman het gemak van ChatGPT te tonen.

Deelnemers kwamen tot de ontdekking hoe makkelijk het kan werken, maar dat het invullen van de zogeheten 'prompt' (de opdracht aan de chatbot) nog niet zo makkelijk is. Verschillende factoren beïnvloeden het werk dat de bot voor je doet en de uitkomsten hiervan. In de zaal ontstonden discussies die weergaven dat er op meerdere manieren naar deze ontwikkeling gekeken wordt. Vast staat dat de informatie die tijdens de workshop gegeven is, de deelnemers aan het denken heeft gezet. Er zijn mogelijkheden als schrijven van een meerjarenplan, inclusief visie. Of een chatbot die alles over (de collectie van) het Klompenmuseum weet, alsof hij er zelf werkt. Maar we hebben ook gezien dat we voorlopig wel zelf de kwaliteit moeten bewaken.

D. B1 leesniveau (Notenkraker)

Tijdens deze interactieve workshop vertelde workshopgever Floortje Dijkman op een enthousiaste manier over de voordelen en belangen van schrijven op B1 leesniveau. Floortje nam de deelnemers aan de hand met een aantal tips en tricks mee hoe je moeilijke teksten

begrijpelijker en toegankelijker kunt maken voor een groter publiek: Musea zijn namelijk geneigd om teksten op C2 niveau (wetenschappelijk) te schrijven omdat ze informatie/kennis delen. Door net een leesniveau lager te gaan zitten, ben je meer toegankelijk voor een groter publiek.

Deelnemer: *“De workshops B1-schrijven en Burgerschap waren van hoog niveau, met veel activiteit en nuttige leeropbrengsten.”*

Workshopgever Floortje Dijkema Bureau Loo van Eck: *“De deelnemers konden zich heel goed inleven in een museumbezoeker! Mooi om te zien dat iedereen zo betrokken is.’ en ‘De deelnemers stelden goede vragen. Ze waren super geïnteresseerd en dachten ook echt na over het effect van de teksten.”*

E. Het S(b)o op bezoek – Speciaal Onderwijs

Een workshop over inclusie en toegankelijkheid: Geke Slagman van K&C vertelt aan de deelnemers welke scholen zijn er in Drenthe. De Deelnemers verzamelen vervolgens met elkaar tips over het aanbieden van museumeducatie aan de verschillende Speciaal Onderwijsgroepen. We lichten er (willekeurig) twee groepen uit: Cluster 1 leerlingen (blind/slechtziend) hebben baat bij tactiele ervaringen. Deelnemers bedachten dat er 3d kunstwerken beschikbaar kunnen zijn, of andere zintuiglijke ervaringen als proeven en ruiken ingezet kunnen worden bij het vertellen van de verhalen. Cluster 2 onderwijs (doof/slechthorend), heeft baat bij het ontbreken van achtergrondgeluiden en goed verlichte verteller; spraakafzien (liplezen) is zeer belangrijk voor deze groep.

Deelnemer: *“Wat me bij is gebleven is en me raakt, is het persoonlijke verhaal van mijn gesprekspartner, opgroeien in een gezin met dove ouders”*
“Fijn om informatie over het speciaal onderwijs overzichtelijk mee te krijgen!”

Geke Slagman: *“Een fijne betrokken groep met een warm hart voor het speciale kind en grote welwillendheid om goed bij deze groep aan te sluiten!”*

Plenaire Afsluiting met netwerkborrel

Na de workshops zijn we nog even de passagezaal ingedoken om samen naar de mogelijkheden en resultaten van de Seppo app te kijken en de dag samen te vatten. Dat er veel perspectieven en bruikbare technieken zijn om museumeducatie modern en op maat te maken voor elke doelgroep is gebleken in Hoogeveen. Een app als Seppo is ontwikkeld om op een aansprekende manier de museumbezoeker te betrekken bij het museum en de collectie; door het integreren van

spelelementen wordt het voor de (jonge) bezoeker een uitdaging op ontdekkingstocht te gaan door de collectie. Maar ook niet digitale middelen en inzichten dragen bij aan de ontwikkelingen in museumeducatie. Dat bleek uit de demonstratie van Dick Vedel van Museum Vosbergen; tijdens een workshop had hij ad hoc een demonstratie gegeven hoe je de basis van een instrument met een kartonnen rietje uit de het café kunt uitleggen. Na een dankwoord voor dagvoorzitter Patrick Trentelman sloten we de dag af met een gezellige naborrel.

Deelnemer: "Ik vond het een topdag het was prima verzorgd en vooral ChatGPT werd mega interessant gebracht. Wat een energie heeft die man. Hoe we bij Anja aan het denken werden gezet vond ik ook heel mooi, mede door het onderwerp aan onze tafel. Ook de catering was top."

Evaluatie 11^e Drentse Museumcongres

Het Drents Museumcongres van 18 september was een zeer geslaagde dag waarop de diversiteit aan onderwerpen zeer gewaardeerd werd. Vanuit de reacties op het evaluatieformulier kwam naar voren dat zowel de meeste workshops alsook de netwerkmogelijkheden vooraf, tijdens en na afloop van het congres zeer gewaardeerd werden en de uitwisseling van ervaring met de andere musea als zeer waardevol werd ervaren. De onderdelen waar het onderwerp kunstmatige intelligentie aan bod kwam werd het meest uiteenlopend ervaren; van overweldigend en lastiger te volgen tot aangestoken door het enthousiasme van de dagvoorzitter en onvatbaar wat ChatGPT is en zich zal ontwikkelen. Het Platform neemt alle opmerkingen gedurende de dag zelf, uit de evaluaties en uit het Seppo Spel mee naar volgend jaar. Onze conclusie is dat we erin geslaagd zijn het thema van dit jaar, Museumeducatie, vanuit actuele invalshoeken als Digitaliseren, Kunstmatige Intelligentie maar ook Inclusiviteit en toegankelijkheid te belichten. Onze deelnemers zijn geïnspireerd en met goede netwerkmomenten huiswaarts gegaan. Het bedienen van een grote diverse groep met diverse interesses en uiteenlopende ervaringen op verschillende niveaus blijft een mooie uitdaging, maar met een gemiddelde algemene congreswaardering van een 8 zijn we heel tevreden! Dank aan de sprekers, workshopgevers en alle deelnemers; we zien jullie graag allen weer op het volgende Drents Museumcongres!

Tekst: Manon Keurs en Ingeborg Bennink

**Platform
Drentse
Musea**